

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

199. An nolentes confiteri posse à Medico curari? Et docetur Medicum teneri per se, vel per alios nunciare mortem infirmo, quem præcognovit cito, & certo venturam, quando prænunciatio proderit valde ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

obligare in quibuscumque morbis, sed in morbo gravi, vel qui in principio prudenter iudicatur à Medico periculofus, ut gravis efficiatur. Ita Nugnus in *addit. ad 3. part. tom. 2. q. 6. artic. 5. diff. 2.* Scortia in *Bull. Pontific. epitome 89. theorem. 215.* Suarez *tom. 4. disp. 35. sect. 3. n. 4.* Tabiena *ver. Medicina. q. 12. n. 13.* Rolella *ver. Medicus. n. 3.* Angelus *cod. verb. n. 9.* Armilla *n. 1.* Graffius *p. 1. decis. lib. 3. c. 14. n. 7.* Vega in *sum. tom. 2. c. 35. cas. 3.* Homobonus *ubi infra*, & alij.

3. Dico secundò supradictam monitionem satis esse, ut Medicus faciat per alios, nam sic constitutiones illas interpretata est consuetudo. Ita Vega, Graffius, Suarez *locis cit.* & Homobonus *de statibus, p. 2. c. 5.* & alij penes ipsum.

4. Dico tertio, quòd si æger in probabili mortis periculo constituatur, non est deserendus à Medico, etiamsi pertinax sit in renuenda confessione. Immo idem dicendum est, quoties Medici absentia esset graviter ægro nocitura. Plus etiam addo, quòd quando creditur certò monitionem nihil profuturam ob ægri obstinationem, nec Medicus tenetur eum admonere, nec eum deserere; nam Pontificis mens fuit spirituali ægri saluti consulere, & nihil frustraneum præcipit. Sed in hoc casu frustranea esset admonitio, nec ad eum finem conducens. Ergo, &c. Et Et ita docent Sanch. in *sum. tom. 1. lib. 3. c. 16. n. 10. 11. c. 16.* Villalob. in *sum. tom. 1. tr. 9. diff. 27. n. 5.* Barbosa in *collect. tom. 2. lib. 5. tit. 38. c. 13. n. 4.* & Sylvius in *addit. ad 3. p. D. Thom. q. 6. art. 5. quer. tur. 1. conclus. 1.*

5. Dico quartò, non esse necessarium, quòd Medicus exigat fidem Sacerdotis in scriptis, sed sufficit testimonium illorum, qui ejus curam gerunt, si sint fide digni. Immo talis potest esse infirmus, ut ejus testimonium sufficiat; nam ita constitutionem Pij V. usu receptam fuisse, testantur Didacus Nugnus in *3. p. tom. 2. q. 6. art. 5. diff. 2.* Filiuc. *tom. 1. tr. 7. cap. 3. n. 33.* Scortia, Barbosa, & alij, *ubi supra.*

6. Dico quinto, cum supradictis DD. juramentum à Medicis præstitum exequendi decreti, solum intelligi in quantum præsens constitutio Pij V. usu recepta est: ita Scortia, Sanchez, & alij *locis citatis.* Immo Villalob. in *summa. tom. 1. tr. 9. diff. 27. n. 5. in fine*, sic ait. [En esta Universidad de Salamanca no esta en uso, que ni toman juramento à los Doctores, ni ellos lo guardan, sino que mandan confessar al enfermo, quando esta en peligro, y creo deve serlo mismo en otras partes.] Sed an ita sit, nescio, in nostra tamen Synodo Panormitana *p. 2. n. 11.* sic habetur. Quòd Summus Pontifex Pius V. propositis penis iussit, ne Medici post triduum à ægrotis invitant, nisi peccata confessi sint: curent Parochi ut exequationi debite mandetur, quæ verba intelligenda sunt juxta limitationes, & interpretationes Doctorum, de quibus *supra* dictum est.

RESOL. CXCIX.

An nolentes confiteri possint à Medico curari? Et docetur Medicum teneri per se, vel per alios nunciare mortem infirmo, quem præcognovit cito, & certo venturam, quando præcognitio præderit valde animæ infirmi. Ex p. 1. tr. 1. & Misc. 1. Res. 22.

§. 1. Negativè respondet nominatim contra me Caramuel in *Theologia fundament ali fundam. 55. §. 2. n. 1139.* ubi sic ait: Pius V. anno Domini 1566. evulgavit Bullam, quæ incipit *super gregem*, &c. Et in illa præcepit ne Medici ultra tertium diem visitent ægrum, nisi de illius confessione sibi constet per fidem Confessarij in scriptis exhibitam,

&c. Quo illa modo obligat? Diana *p. 3. m. 4. res. 93.* Que hic est perdoctè expendit, sed quia supposita obligatione adhuc laxè pronunciat, non erit animus examinare an obliget? Ubi, & quando? Sed quid facere possit Medicus ex suppositione quòd obliget; Dianam audiamus; Dicit quòd si æger in probabili mortis periculo constituatur, non est deserendus à Medico, etiamsi pertinax sit in renuenda confessione. Immo addit, idem dicendum fore, quoties Medici absentia esset graviter ægro nocitura. Subjungit, quòd quando creditur certò, monitionem nihil profuturam ob ægri obstinationem, nec teneri Medicum deserere, nec admonere, & allegat pro se Sanchez, Villalobos, Barbofam, Sylviumque.

2. At ego rationem asserendi hæc non video, immò puto hæc omnia satis clarè insinuare, hanc opinionem Dianæ Bullam, etiam ubi accepta est, Medicos non posse obligare in conscientia, quod ipsum falsissimum est, datur enim in Republica, quæ Ecclesiastica, & quæ seculari, auctoritas præcipiendi aliqua sub poena capitis, & ultima condemnatur sententia, Hæretici ab Inquisitoribus, & à Principibus alij scelerati: Cur igitur non poterit præcipi confessio ultima sub poena capitis? & si poterit cur non etiam sub poena carenti Medicis, & Medicinis: non solum in eo casu, quo illi, & istæ requirantur ad melius, sed in casu etiam (possibili, aut impossibili) quo præficeretur certò ægrum sine Medico moriturum? Ergo in tali casu Medicus non teneretur juvare ægrum quæ proximus ex charitate, non quia Medicus ex officio, qui enim à Principe ultima condemnatur sententia, non debet privata pietate juvari. Ita Caramuel.

3. Sed ego non recedo à sententia quam docui, nec urgent ea, quæ contra me asserit Caramuel; quia ego non ad hæsi opinioni affirmativæ, quatenus Respublica Ecclesiastica non possit præcipere confessionem ultimam sub poena capitis, & sub poena carenti Medicis, & Medicinis; sed dictam sententiam tenui, quia putavi non fuisse latam præceptum in casu, quo æger ex desertione Medici poneretur in probabili periculo mortis, & sic intelligendam esse Bullam Pij Quinti ex praxi; & observantia subsequenti, & ex Doctorum opinione existimo.

4. Nam Summus Pontifex in tali casu aliquid noluit intendere, aut præcipere; Unde præter Doctores à me citatos, nostram sententiam docet Castros Palas *tom. 3. tract. 14. disp. 2. punct. 7. §. 4. n. 5.* & Fagundes in *Decal. tom. 1. lib. 2. c. 25. n. 14.* ubi sic ait; Si autem admonitus æger confiteri nolit, jubet expressè Pius Quintus in suo motu proprio edito anno 1566. incipit (ut jam diximus) *super gregem Dominicum*, ut Medicus infirmum deserat, qui post tertium diem à monito transactum fidem non fecerit suæ confessionis per schedulam Confessarij, quasi eam poenam justissime imponat ægro nolenti sua peccata sacra confessione expiare, ut doctè ait Suarez *dicto tom. 4. in 3. p. disp. 35. sect. 3. num. 5.* nisi ex desertione Medici constituatur æger in probabili mortis periculo, tunc enim, etsi pertinax sit in recusanda confessione, deserendus non est, quia contra charitatis ordinem videtur non opem ferre ægro in ea necessitate posito corporis & animæ, quia fortè desperans obibit, & fortasse Medico non deserente sanitatem comparabit, aut morbo ingravescente, confessionem suscipiet. Ita docet Sanchez post motum Pij Quinti, & ante illos, & prædictum motum Pij Quinti id jam docuerunt D. Anton. *3. p. tit. 7. c. 2. §. 4.* Angelus *verbo Medicus n. 8.* & ibi Sylvest. *q. 8. dicto 2.* Armill. *n. 1.* Tabiena *verbo Medicina q. 11. n. 12.* & quamvis ante motum proprium Pij Quinti id do-

cuerint, attento solo decreto capituli: *Cum infirmitas, de penit. & remis.* illorum tamen ratio locum etiam habet post motum proprium Pij Quinti, nam si ea desertio est contra charitatem, nihil contra charitatem intendere debuit Pius Quintus in suo motu proprio. Ita Fagund. cui adde Fragosum de Republica tom. 1. l. 5. disp. 13. §. 9. n. 222. Escobar de Mendoza in Theol. mor. tr. 1. exam. 7. c. 3. n. 86. in fine.

5. Non deseram hic obiter adnotare, aliquos docere teneri Medicum per se, vel per alium nunciare mortem infirmo, quam præcognovit cito, & certo venturam, quando talis prænunciatio proderit valde animæ infirmi, nec adhuc disposuit de bonis suis, & confitebitur si forte habuerit conscientiam de mortali, in quo eventu tenetur, secus si probabiliter credit, quod prænunciatio mortis parum, aut nihil pro-

futura sit infirmo; eo quod de bonis animæ, ac fortunæ jam disposuerit; tunc enim damnosa erit corpori, semper tamen bono corporis, bona animæ sunt præferenda. Ita Joan. de Neap. quodl. 1. 1. quem sequitur Tabien. verb. Medicus n. 15. & Sylvest. eod. verb. n. 4. vers. quartum, ubi subdit ad id teneri Medicum, etiam quando dubitat an hæc prænunciatio profutura sit, necne, quia in dubio debet, si potest commodè homo avertere à proximo suo damnum notabile. Quare non est standum dicto Galeni, dicentis Medicos erga infirmos deploratos debere semper sanitate spondere, quia hoc non procedit, nisi quando nunciatio esset valde nociva; vel potius dicendum est Galenum fuisse loquutum tanquam conscientium vitæ temporalis, & omnino vitæ spiritalis ignorantem. Sic Sylvest. supra. Vide Fragos. ubi supra. n. 224.

In indice primo hujus Tom. I. Lege Apendicem ad hunc Tract. III. Ubi invenies alias plures difficultates mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. quæ simul pertinent ad hunc Tract. III. de Sacram. Penitentia.

TRACTATUS QUARTUS DE ABSOLVTIONE SACRAMENTALI.

Et etiam moribundis sensibus destitutis largienda.

RESOL. I.

An Confessarius absolvens aliquem, sine jurisdictione, teneatur monere penitentem de defectu?

Idem est, si sine sufficienti dispositione penitentis eum absolvit, aut non obligavit ad restitutionem faciendam ad quam debebat illum obligare. Ex p. 11. tr. 4. & Misc. 4. Ref. 9.

Sup. hoc primo casu ut in annotatione posita infra in §. Sed hanc, & signanter in §. Hæc omnia hujus Ref.

Pro secundo casu in §. Sed. hujus Ref. ad lin. 11. & §. ult. Pro tertio casu infra prope finem §. Sed hanc.

hujus Ref. & magis late infra in tr. 6. Ref. 22. & in aliis veris ejus not.

Sup. hoc infra in fine §. Hæc omnia. hujus Ref. & in alio §. ejus annot.

Sup. hac bona fide lege latam doctrinam infra Refol. 9. per totam, & aliarum ejus notationum.

QUærens A s u s curiosus, & practicabilis, & ad illum negativè respondet novissimè Joannes Pont. in Cur. Theol. disp. 46. q. 111. concl. 6. n. 149. ubi sic ait; Quærens quomodo se gerere debet Confessarius quando sine jurisdictione absolvi, aut sine sufficienti dispositione penitentis; aut non obligabat ad restitutionem faciendam, ad quam debebat obligare, & quam propterea penitens non faciet, quia putat se non esse obligatum ad illam faciendam. Quantum ad defectum ob carentiam jurisdictionis, quando absolutio ex illo capite est invalida.

2. Respondeo, mihi probari sententiam Antonini, Sylvestri, Navatri, ac Joannis Valeri, non teneri confessarium ad aliquid significandum penitentem; sed sufficere, quod satisfaciatur Deo pro proprio peccato, nisi penitens esset in statu, in quo verisimiliter non crederetur postea ullo modo confessurus ulla peccata.

3. Ratio est, quia quamvis non sit verè absolutus, nisi habuerit contritionem, tamen cum præcedat bona fide prima sequenti confessione erit in statu gratiæ, non obstante priori defectu; quia peccata tum malè confessà, condonabuntur indirectè postea virtute alterius Confessionis sequentis.

4. Unde non videtur fieri ipsi tantum malum, ob quod Confessarius deberet infamare se dicendo, quod absolvit male.

5. Dixit autem, nisi penitens esset in statu, &c. quia tum periculum damnationis æternæ peniten-

tis sufficienter obligaret Confessarium ad significandum defectum proprium.

6. Dices cum Joanne, Medina, Soto, Corduba, Valquez, Suarez, quos sequitur Cardinalis de Lugo, eum qui est causa alicui non observandi præcepti divini propter ignorantiam quam causavit in ipso, debere tollere illam ignorantiam, præsertim si potest sine gravi damno. Sed Confessarius sic absolvens, est causa cur penitens non confiteatur validè sua peccata, ut tenetur ex præcepto divino; quia putans se validè absolutum, ignorat se teneri ad confitenda iterum ea peccata: ergo.

7. Probatur major, quia si quis diceret alicui, obligato ad audiendam Missam, quod non esset obligatus, aut quod fornicatio simplex non esset prohibita, deberet postea significare contrarium.

8. Respondeo, distinguendo majorem, quando non observavit illud præceptum sufficienter, quantum est ex parte sua concedo, quando observavit, nego majorem, & consequentiam, quia penitens in nostro casu jam satisfecit, quantum est ex parte sua, præcepto de confitendis illis peccatis. In casu autem Missæ, & fornicationis non solum non observabit præceptum, sed committet actum oppositum.

9. Possit etiam distingui major alio modo, quando periculum esset, quod si non tolleretur ignorantiam, alia similia peccata læpius committerentur, aut venirent in cognitionem erroris illius, qui causavit ignorantiam, aut aliquid aliud detrimentum grave succederet, concedo; quando non, nego.

10. In casu autem ignorantia de obligatione audiendi Missam, & fornicationis, & de prohibitione fornicationis, illud periculum esset, non verò in casu confessionis invalidæ ex defectu jurisdictionis in Sacerdote. Hanc responsonem præfero priori, & videtur mihi valde notanda. Hucusque Pontius, cui adde Joannem de Soria in epilogo summarum p. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa casus reservatos, cujus verba alibi adduxi.

11. Sed